

POSTANOWIENIE

Dnia 10 lutego 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

w sprawie z wniosku J. L. S.
przy uczestnictwie K. L. i Miasta W.
o stwierdzenie nabycia spadku,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 10 lutego 2020 r.,
na skutek skarg kasacyjnych wnioskodawczyni i uczestnika postępowania K. L.
od postanowienia Sądu Okręgowego w W.
z dnia 12 lipca 2018 r., sygn. akt IV Ca (...),

**odmawia przyjęcia obu skarg kasacyjnych do rozpoznania
i zasądza od wnioskodawczyni oraz uczestnika K. L. po 120 (sto
dwadzieścia) złotych na rzecz uczestnika Miasta W. tytułem
zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargami kasacyjnymi wnioskodawczyni J. L. S. i uczestnika K. L. od postanowienia Sądu Okręgowego w W. z dnia 12 lipca 2018 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel

wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wnioski o przyjęcie skarg kasacyjnych do rozpoznania skarżący oparli na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanka ta nie została spełniona.

Wnioskodawczyni w ogólnikowy sposób stwierdziła ponadto, że w niniejszej sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, względnie istnieje potrzeba wykładni przepisu budzącego wątpliwość, ale nie rozwinęła tego twierdzenia w jakikolwiek sposób. Godzi się jednak zauważyć, że rolą Sądu Najwyższego nie jest domyślanie się lub poszukiwanie okoliczności, które uzasadniałyby przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (por. postanowienia SN z dnia 9 czerwca 2008 r., sygn. akt II UK 38/08 i z dnia 14 grudnia 2004 r., sygn. akt II CZ 142/04, obydwa nie publ.).

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności wyroku z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni (por. m. in. postanowienia SN z dnia 8 marca 2002 r., sygn. akt I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100, z dnia 10 stycznia 2003 r., sygn. akt V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

Skarżąca wnioskodawczyni w ramach tej przesłanki zarzuciła naruszenie art. 948 k.c. przez przyjęcie, że przepis ten ma zastosowanie jedynie w celu sprecyzowania treści dokonanych rozporządzeń, jeżeli dyspozycje testatora zawarte w testamencie nie są sformułowane precyzyjnie, podczas gdy *ratio legis* wskazanego przepisu jest dążenie do zachowania rozrządzeń testatora i urzeczywistnienie jego ostatniej woli, nie tylko w takim ograniczonym zakresie.

Skarżący uczestnik odniósł omawianą przesłankę również do naruszenia art. 948 k.c., stwierdzając, że Sąd drugiej instancji, pomimo jednoznacznego ustalenia, iż spadkodawczyni Z. L. sporządziła testament, nie dokonał kompletnych ustaleń faktycznych w zakresie ważności

testamentu oraz jego treści, przy czym odwołał się do ustaleń, które były ze sobą sprzeczne, podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy - wskazany w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania - pozwala na ustalenie woli spadkodawcy.

W uzasadnieniu wniosków zawartych w obydwu skargach kasacyjnych brak jest takiej argumentacji, która wsparłaby tezę o rażącym naruszeniu prawa skutkującym oczywistym uzasadnieniem skargi w ustalonym przez Sąd drugiej instancji stanie faktycznym.

Jak ustalił Sąd Okręgowy, nie ma możliwości ustalenia jaka była treść rozrządzeń testamentowych spadkodawcy, ani stwierdzenia, że testament był podpisany, czy był opatrzony datą i jaką. Zeznania osób, które widziały testament nie były w tym zakresie wzajemnie zgodne i wobec tego brak jest materiału dowodowego, który pozwalałaby ustalić z całą pewnością treść testamentu. Testament został uznany za zaginiony, podjęto próbę odtworzenia jego treści, ale nie pozwolił na to zgromadzony materiał dowodowy. Skoro wola spadkodawcy nie była w ogóle możliwa do odczytania (ustalenia), to nie mogły znaleźć zastosowania regulacje art. 948 k.c. Zarówno zagubienie, jak i zniszczenie testamentu własnoręcznego nie prowadzi do pozbawienia testamentu własnoręcznego skuteczności prawnej, a zajście takiego zdarzenia aktualizuje potrzebę odtworzenia formy i ustalenia treści zagubionego czy zniszczonego testamentu własnoręcznego (zob. uzasadnienie uchwały SN z dnia 29 maja 1987 r., sygn. akt III CZP 25/87, OSNC 1988, nr 9, poz. 117), ale stanowiący oparcie wniosków art. 948 k.c. dotyczy wykładni testamentu, a sąd stosuje i dokonuje wykładni tego przepisu, gdy ma do czynienia z testamentem (zob. postanowienie SN z dnia 13 lutego 2001 r., sygn. akt II CKN 721/99, nie publ., a także postanowienie SN z dnia 2 czerwca 2010 r., sygn. akt III CSK 235/09, www.sn.pl, wyrok SN z dnia 15 marca 1963 r., sygn. akt III CR 131/62, OSNC 1964, nr 2, poz. 39, por. również postanowienie SN z dnia 29 maja 2018 r., sygn. akt I CSK 43/18, wyrok SN z dnia 13 lipca 2017 r., sygn. akt I CSK 4/17, postanowienia SN z dnia 27 listopada 2015 r., sygn. akt I CSK 987/14, z dnia 14 maja 2015 r., sygn. akt I CSK 489/14, z dnia 29 kwietnia 2010 r., sygn. akt IV CSK 524/09, z dnia 16 września 2009 r., sygn. akt II CSK 243/09, www.sn.pl). Sąd w pierwszej kolejności powinien ustalić jego treść, co nie było możliwe w niniejszej sprawie, a następnie treść ta podlegałaby tłumaczeniu lub wykładni i dopiero w takiej sytuacji można byłoby rozważać wykładnię lub zastosowanie przez sąd art. 948 k.c. i *a contrario* zarzut oparty na tej podstawie prawnej.

Odnosząc się do przedstawionej przez skarżącego uczestnika polemiki z ustaleniami faktycznymi, należy również zauważyć, że ustawodawca wyraźnie uregulował w art. 398¹³ § 2 k.p.c., iż w postępowaniu kasacyjnym nie jest dopuszczalne powołanie nowych faktów i dowodów, a Sąd

Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Ponadto podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.).

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 3 k.p.c.